

Hradec Králové dne 28. 2. 2023

Č. j.: MZP/2022/550/1493 - Hd

Sp. zn.: ZN/MZP/2022/550/179

ROZHODNUTÍ

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný orgán státní správy podle ustanovení § 4a odst. 2 zákona č. 62/1988 Sb., o geologických pracích, v platném znění (dále i „geologický zákon“), po provedeném správním řízení **rozhodlo podle ustanovení § 4a odst. 6 geologického zákona** o žádosti společnosti **Rudný průzkum Brno s.r.o.**, se sídlem Chládkova 898/2, Brno, IČO 068 15 987, o **stanovení průzkumného území Sovolusky** pro vyhledání a průzkum výhradního ložiska vyhrazených nerostů, z nichž je možno průmyslově vyrábět kovy a síru, ze dne 19. 12. 2022 takto:

Žádost společnosti Rudný průzkum Brno s.r.o. o stanovení průzkumného území Sovolusky se zamítá,

protože veřejný zájem na ochraně jakosti podzemních vod určených pro veřejné i individuální zásobování pitnou vodou v oblasti Přeloučsko převyšuje nad zájmem na průzkumu a dalším využití výhradního ložiska.

Odůvodnění

Ministerstvo životního prostředí, odbor výkonu státní správy VI (dále i „ministerstvo“), obdrželo dne 19. 12. 2022 žádost společnosti Rudný průzkum Brno s.r.o., se sídlem Chládkova 898/2, Žabovřesky, 616 00 Brno, IČO 068 15 987 (dále i „společnost“) o „stanovení průzkumného území Sovolusky pro vyhledání a průzkum výhradního ložiska vyhrazených nerostů, z nichž je možno průmyslově vyrábět kovy a síru v souladu s § 3 odst. 1 písm. c) a e) zákona č. 44/1988 Sb., (horní zákon)“. Požadované průzkumné území bylo navrženo na území obcí Sovolusky a Litošice, jako nepravidelný mnohoúhelník o 171 vrcholech, celková plocha průzkumného území Sovolusky je 3,392 km². Uváděným cílem prací bylo vyhledání a průzkum manganové a železné rudy. Průzkumné práce společnost předpokládala rozdělit do dvou etap, přitom v první etapě (přibližně 2 roky) měla být provedena rešerše dostupných materiálů a analýza dostupných archivních

horninových vzorků. Dále měly být v této etapě provedeny jádrové vrty za účelem prozkoumání morfologie ložiska. V této fázi společnost plánovala vypracování studie předpokládaného společenského přínosu průzkumu pro daný region. Druhá etapa průzkumných prací byla plánována na období přibližně 3 roky, kdy mělo být provedeno vyhodnocení dat, stanovení podmínek využitelnosti a provedení výpočtu zásob. Dále měla být provedena modelová studie těžby, úpravy a využití ložiska, měla být provedena i studie očekávaného celospolečenského přínosu využití ložiska. Přílohou žádosti byl zákres navrhovaného průzkumného území Sovolusky s vyznačenými vrcholy 1 až 171. V ploše navrhovaného průzkumného území je evidován nebilancovaný zdroj pyritu a železné rudy Litošice – Sovolusky (č. 52113200).

Ministerstvo nejprve podalo žádost č.j.: MZP/2022/550/1495 ze dne 23. 12. 2022 ve smyslu ustanovení § 4 odst. 3 geologického zákona o výpis z evidence Rejstříku trestů. Rejstřík trestů vydal výpis č. P82660247 ze dne 27. 12. 2022, ve kterém osvědčil, že nejsou o odsouzení společnosti Rudný průzkum Brno s.r.o. žádné informace.

V dalším kroku ministerstvo vyzvalo společnost dopisem č.j.: MZP/2022/550/1501-Hd ze dne 2. 1. 2022 k doplnění žádosti. Především požadovalo doplnění předepsané náležitosti žádosti, a to oprávnění společnosti k hornické činnosti. Dále ministerstvo požadovalo, aby byly souřadnice X a Y jednotlivých vrcholů mnohoúhelníku vymezujícího průzkumné území uvedeny v referenčním souřadnicovém systému S-JTSK, tzn. aby obě souřadnice X a Y měly kladnou hodnotu. Pro doplnění těchto podkladů ministerstvo stanovilo společnosti lhůtu do 15 dnů ode dne doručení výzvy.

Společnost žádost doplnila ve smyslu výzvy dodatkem ze dne 3. 1. 2023. V příloze zaslala oprávnění společnosti k hornické činnosti vydané Obvodním báňským úřadem pro území krajů Jihomoravského a Zlínského.

Následně ministerstvo oznámilo dopisem č.j.: MZP/2022/550/1499-Hd ze dne 6. 1. 2023 zahájení řízení a vyzvalo účastníky řízení a dotčené orgány státní správy k vyjádření. Doplněná žádost společnosti tvořila přílohu tohoto oznámení. Účastníky řízení jsou podle ustanovení § 4a odst. 2 geologického zákona *žadatel, obec, na jejímž území je návrh průzkumného území nebo jeho část situována, popřípadě osoba, které zvláštní zákon postavení účastníka řízení přiznává*. Účastníky řízení jsou v tomto řízení kromě společnosti obce Sovolusky a Litošice.

K zahájenému řízení se vyjádřil Obvodní báňský úřad pro území krajů Královéhradeckého a Pardubického dopisem č.j.: SBS 01162/2023/OBÚ-09/1 ze dne 9. 1. 2023, kde uvedl, že k zahájenému řízení nemá připomínky.

Odbor geologie Ministerstva životního prostředí sdělil dopisem č.j.: MZP/2023/660/59 ze dne 16. 1. 2023, že v ploše navrhovaného průzkumného území se v současné době nenachází žádné výhradní ložisko nalezené za prostředky ze státního rozpočtu.

K zahájenému řízení se dopisem ze dne 17. 1. 2022 vyjádřila obec Litošice. Uvedla zde, že se stanovením průzkumného území nesouhlasí, což odůvodnila více argumenty. Uvedla, že

plánované průzkumné území je obklopeno rekreačními oblastmi, v místě je les, využívaný k rekreačním aktivitám a krajina je rovněž součástí regionálního biocentra a několika regionálních biokoridorů. Obec se obává, že průzkumnými pracemi a případně těžbou by docházelo k ničení stávající přírody a došlo by ke snížení kvality života a rekreačního potenciálu tohoto území. Dále obec Litošice uvedla, že v obci není vodovod a zdrojem vody jsou domovní studny. Směr proudění podzemní vody je z lokality plánovaného průzkumného území a obec se obává o ztrátu vody v domovních studních svých občanů. Dále obec Litošice uvedla, že se od roku 2002 začala rozvíjet, a to i směrem k plánovanému průzkumnému území. Nové rodinné domy se nachází jenom několik desítek metrů od území, kde chce spol. Rudný průzkum Brno s.r.o. provádět průzkumné práce. Dalším důvodem nesouhlasu obce Litošice je obava o jakost podzemních vod. Uvedla, že v oblasti je velké radonové zatížení a ve zdrojích vody je obsaženo železo a mangan. Obec má obavu, že situace by se ještě zhoršila a došlo by ke znehodnocení zdrojů pitné vody. Dalším důvodem pro nesouhlas se stanovením průzkumného území je, že těžba nerostů je v rozporu s územním plánem obce. V závěru obec Litošice uvedla, že stanovení průzkumného území Sovolusky by bylo v rozporu s veřejným zájmem na ochraně přírody, na kvalitě života v obci, na ochraně lesa a vodních zdrojů.

K zahájenému řízení se vyjádřilo dopisem č.j.: MPO 3400/2023 ze dne 19. 1. 2023 Ministerstvo průmyslu a obchodu, jako správní orgán s působností ve věci využívání nerostného bohatství a tvorby jednotné surovinové politiky, které uvedlo, že „... v místě lokalizace průzkumného území se nepředpokládá výskyt nerostů s aktuálně zvláštním ekonomickým potenciálem pro národní hospodářství, teoreticky je možný však výskyt vanadu, kritické suroviny. Při vyhodnocování výsledků geologických prací je nezbytné respektovat limity možného využití uvedené v Surovinové politice státu, kap. 3.2.5., zejména s ohledem na hojný výskyt arsenu“.

Obec Sovolusky se vyjádřila dopisem ze dne 25. 1. 2023 tak, že se stanovením průzkumného území nesouhlasí. Jako důvod uvedla, že v okolí obce leží několik rekreačních oblastí. Ve svodném území obce jsou evidovány významné biokoridory a biocentra, které procházejí navrhovaným průzkumným územím. Nová zástavba se nachází jen několik desítek metrů od navrhovaného průzkumného území, jedna zemědělská usedlost je dokonce přímo v jeho hranicích. Průzkumná a následná těžební činnost by představovala zvýšené emise hluku, prachu, otřesů a zvýšení dopravy těžké techniky. Tím by došlo k ohrožení životního prostředí a zdraví obyvatel a k znehodnocení zemědělské a lesní půdy. Dále obec Sovolusky uvedla, že průzkum by měl negativní vliv na jakost podzemní vody. Obec sdělila, že v místě je obecně známo, že předchozí průzkum měl negativní vliv na podzemní vody. Průzkumnými pracemi se tehdy (padesátá léta minulého století) uvolnily do podzemních vod příměsi toxických látek včetně arsenu a trvalo desítky let, než se podzemní voda znovu stabilizovala. Ovlivněny mohou být i vody povrchové. Stanovením průzkumného území Sovolusky by došlo k ohrožení veřejného zájmu na ochraně přírody, půdy, lesa a vodních zdrojů. Dále by byl ohrožen veřejný zájem na zdraví a na kvalitě života v obci. Obec Sovolusky má za to, že s ohledem na plochu průzkumného území Sovolusky 3,392 km² a míru zásahu do území je nutno záměr posoudit v procesu posuzování vlivů na životní prostředí. Dále obec uvedla informace získané z veřejně dostupného portálu České geologické služby, že v polovině padesátých let 20. století bylo provedeno několik jádrových vrtů i průzkumných štol a na základě jejich analýzy byly zdroje nerostných surovin kategorizovány jako nebilanční. Obec je toho názoru, že území je prozkoumáno dostatečně pro

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111
posta@mzp.cz
ISDS: 9gsaax4
www.mzp.cz

závěr, že vyhrazené nerosty v něm jsou nevyužitelné. V závěru podala podnět k podání návrhu na odpis zásob výhradního ložiska v katastru obce Sovolusky tak, že toto bude vyřazeno z evidence zásob, protože jsou údajně dány důvody podle ustanovení § 14a odst. 2 a 3 zákona č. 44/1988 Sb., o ochraně a využití nerostného bohatství (horní zákon), v platném znění.

K zahájenému řízení se vyjádřil Krajský úřad Pardubického kraje dopisem č.j.: KrÚ 3614/2023/OŽPZ/ST ze dne 25. 1. 2023. Z hlediska ochrany přírody uvedl, že provedení průzkumných vrtů nemůže mít významný negativní dopad na funkčnost zde vymezených prvků územního systému ekologické stability regionální úrovně za předpokladu, že průzkumným pracím nebude předcházet odstranění lesních porostů. Dále uvedl, že průzkumnými pracemi nebudou ohroženy předměty ochrany žádného ze zvláště chráněných území, evropsky významných lokalit či ptačích oblastí nacházejících se na území Pardubického kraje. Krajský úřad dále uvedl, že průzkumné území bylo navrženo v lokalitě, kterou prochází regionální biokoridor RK 1329 (Litošice – Ledecká obora) do kterého částečně zasahuje regionální biocentrum RC 920 (Litošice) a jejich funkčnost je odvislá od existence lesních porostů, z toho důvodu je nutné zachovat jejich celistvost.

Z hlediska ochrany lesa Krajský úřad Pardubického kraje nemá ke stanovení průzkumného území Sovolusky zásadní připomínky.

Dále se k zahájenému řízení vyjádřil Městský úřad Přelouč dopisem č.j.: MUPC 521/2023/OŽP/Ša ze dne 25. 1. 2023, ve kterém uvedl z hlediska ochrany lesa, že vrty lze na pozemcích určených k plnění funkcí lesa umísťovat v případě, kdy plocha jednotlivého vrtu nepřesáhne 55 m². K vjezdu a stání motorových vozidel v lese a k zřizování vrtů je nutno udělení souhlasu vlastníka lesa. Z hlediska ochrany zemědělského půdního fondu Městský úřad Přelouč uvedl, že k vrtům nepřesahujícím plochu 55 m² není třeba souhlasu orgánu ochrany zemědělského půdního fondu. Z hlediska ochrany přírody a krajiny Městský úřad Přelouč uvedl, že v průzkumném území nesmí dojít k poškození, zničení, k ohrožení nebo oslabení stabilizační funkce významných krajinných prvků a nesmí dojít ke změně krajinného rázu. Z hlediska ochrany vod Městský úřad Přelouč uvedl, že **k žádosti o stanovení průzkumného území Sovolusky vydává nesouhlasné vyjádření vodoprávního úřadu**. Toto nesouhlasné vyjádření odůvodnil tím, že v oblasti se nacházejí zdroje podzemní vody pro zásobování obyvatel pitnou vodou – zdroj Ja-6 v k.ú. Jankovice u Přelouče a zdroj V-3 v k.ú. Brloh u Přelouče. Vlastníkem a provozovatelem těchto vodních zdrojů je společnost Vodovody a kanalizace Pardubice, a.s., která zadala v letech 2012–2013, z důvodu výskytu malého množství arsenu v podzemních vodách, u společnosti Vodní zdroje Ekomonitor spol. s r.o. provedení analýzy rizik Ohrožení vodních zdrojů Jankovice a Brloh. Z analýzy vyplynulo, že arsen pochází ze starých důlních prací a hald u Sovolusk, Litošic a Krasnic. Dále tento vodoprávní úřad uvedl, že jakékoli geologické či těžební práce jsou v ploše požadovaného průzkumného území z vodohospodářského hlediska nežádoucí, neboť by jimi došlo k ovlivnění útvaru podzemní vody pod ním a následně i kvality podzemní vody ve vodních zdrojích Ja-6 a V-3, ze kterých je pitnou vodou zásobováno cca 30 tisíc obyvatel. Vodoprávní úřad uvedl ještě další rizika následné těžby – ohrožení vodních útvarů povrchové vody (Senický potok, Krasnický potok, Brložský potok) – mohlo by dojít k odklonu pramenů do povodí Doubravy. Dále by mohlo by dojít k ohrožení zdrojů individuálního zásobování pitnou vodou v obci Litošice, kde není veřejný vodovod, a v obou obcích, Litošice i Sovolusky, by mohly být ohroženy zdroje užitkové vody.

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111
posta@mzp.cz
ISDS: 9gsaax4
www.mzp.cz

Pravděpodobně na základě upozornění ze strany Městského úřadu Přelouč zaslala dopisem č.j.: OZ21230003 ze dne 25. 1. 2023 vyjádření i společnost Vodovody a kanalizace Pardubice, a.s. (dále i „společnost VAK“), která využívá vodní zdroje (vrty) Ja-7 a V-3 pro hromadné zásobování obyvatelstva pitnou vodou. Společnost VAK označila uvedené dva vrty za nepostradatelné zdroje pitné vody pro územní celek Přeloučsko a popsala shodné informace o nebezpečí výskytu arsenu v podzemních vodách, jaké uvedl vodoprávní úřad. Společnost VAK uvedla, že z vypracované analýzy rizik Ohrožení vodních zdrojů Jankovice a Brloh vyplynulo, že zdrojem arsenu ve vrtech jsou protezoicko-paleozoické horniny z prostoru Sovolusky – Litošice – Krasnice. Přirozené pozadí výskytu arsenu bylo umocněno důsledky hornické činnosti ve sledovaném území (středověké dobývání a zejména dobývání v 50. letech 20. století). Společnost VAK dále uvedla, že jakékoli geologické či těžební práce jsou v průzkumném území Sovolusky nežádoucí, neboť by došlo k ovlivnění vodního útvaru podzemních vod a následně i kvality podzemních vod ve zdrojích Ja-7 a V-3. V neprospěch veřejného zájmu na zásobování obyvatelstva pitnou vodou svědčí skutečnost, že důsledky případné těžby nelze dopředu bezpečně predikovat a zároveň by ke zhoršení jakosti vod ve zdrojích docházelo s delším časovým odstupem. Společnost VAK dále uvedla, že existuje oprávněná obava, že uvedenými pracemi by došlo k nevratnému znehodnocení vodárenských zdrojů a ohrožení dostupnosti zásobování pitnou vodou pro oblast Přeloučsko. Společnost VAK v závěru uvedla, že zásadně nesouhlasí se stanovením průzkumného území Sovolusky.

Ministerstvo do spisové složky k dané věci vložilo podklady z vlastního spisu vedeného ve věci zrušení chráněného ložiskového území (CHLÚ) Litošice a tyto podklady účastníkům řízení poskytlo. Z tohoto spisu je zřejmé, že v lokalitě bylo evidováno výhradní ložisko pyritu Sovolusky 2, č. 3127400, pro ochranu ložiska bylo stanoveno CHLÚ Litošice. Toto výhradní ložisko bylo odepsáno rozhodnutím Ministerstva průmyslu a obchodu č.j.: 36865/97/6130 ze dne 11. 11. 1997, a to vyjmutím zásob z evidence. Celkem bylo vyjmuta z evidence 292 116 kt nebilančních zásob s odůvodněním, že není předpoklad jejich využití ani v budoucnosti. Tím ložisko Sovolusky 2 přestalo existovat a pominuly tak důvody pro jeho ochranu. Proto Česká geologická služba podala návrh na zrušení CHLÚ Litošice, v návrhu popsala že *„ložisko kyzových břidlic je uloženo v grafitických břidlicích středního algonkia Železných hor. Má podlouhlý tvar cca 4,5 km krát 800 m a rozkládá se v prostoru Z od obce Litošice odkud sahá JV směrem až k obci Bumbálka. ... Tektonika je složitá, ložisko je intenzivně provrásněno a postiženo směrnou i příčnou tektonikou, v oblasti Sovolusk je dokonce po směrné dislokaci zdvojená mocnost. Hydrogeologické poměry jsou složité“*. Následně ministerstvo rozhodnutím č.j.: 550/578/OVSS VI/02-Ti ze dne 27. 8. 2002 CHLÚ Litošice zrušilo.

Ministerstvo oznámilo dopisem č.j.: MZP/2023/550/149-Hd ze dne 26. 1. 2023 účastníkům řízení, že byly shromážděny všechny podklady pro rozhodnutí a umožnilo jim ve smyslu ustanovení § 36 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád vyjádřit se k podkladům před vydáním rozhodnutí.

K podkladům pro rozhodnutí se vyjádřila obec Litošice dopisem ze dne 13. 2. 2023. Obec zde zopakovala, že se stanovením průzkumného území nesouhlasí. Dále uvedla, že pokud nedojde k zamítnutí žádosti, pak požaduje předchozí posouzení záměru v procesu posuzování vlivů na

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111
posta@mzp.cz
ISDS: 9gsaax4
www.mzp.cz

životní prostředí. Obec požaduje, pokud nebude žádost zamítnuta, předložení projektu geologických prací a zpracování analýzy rizik řešící především možnost kontaminace vodních zdrojů. Dále tato obec požaduje rozšíření okruhu účastníků řízení o vlastníky nových rodinných domů na pozemcích v blízkosti hranic požadovaného průzkumného území. Podle názoru obce Litošice je nejzásadnějším podkladem pro rozhodnutí vyjádření společnosti VAK ve spojení s vyjádřením Městského úřadu Přelouč; obec zopakovala zásadní sdělení uvedená v těchto dvou podkladech. Dále obec citovala z blíže nespecifikovaného posudku hydrogeologa, jehož jméno neuvedla. V posudku jsou popsány složité hydrogeologické poměry v oblasti plánovaného průzkumného území. Uvádí se zde, že vzhledem k malé mocnosti svrchní vrstvy by docházelo k přímému a velmi rychlému průniku kontaminace (mohou to být i kovy přirozeně obsažené v místních horninách) do puklinového systému a následně k rychlé migraci směrem ke stávajícím vodním zdrojům. Dále tento posudek uvádí, že by bylo velmi obtížné případnou kontaminaci podzemních vod účinně sanovat. Obec uvedla názor, že průzkum i případná následná těžba povedou ke kontaminaci a možná i odklonu povrchové a podzemní vody, čímž bude ohroženo zásobování vodou až pro 30 tisíc obyvatel. Dále obec uvedla, že by zvýšením dopravního zatížení došlo ke zvýšení hluku a imisí škodlivin v ovzduší. Obec rovněž upozornila, že záměr je v rozporu s územním plánem obce, který pro předmětnou plochu průzkumného území uvádí jako nepřijatelné využití – „stavby, zařízení a jiná opatření pro těžbu nerostů, stavby a činnosti s negativním vlivem na přírodní a hygienické kvality území a krajinný ráz, terénní úpravy většího rozsahu, těžba nerostných surovin, nakládání s odpady“. Dále obec Litošice upozornila, že silniční síť v obci není dimenzována na zátěž související s průzkumem a případnou těžbou.

K podkladům pro rozhodnutí se vyjádřila i společnost, a to dopisem ze dne 14. 2. 2023. Uvedla zde, že průzkumné území se stanoví za účelem vyhledávání a průzkumu výhradního ložiska a není tedy možné provádět těžební práce, bude-li vůbec těžební práce v budoucnu prováděna, pak pouze na základě pozitivních výsledků průzkumu, a to v dobývacím prostoru, jehož stanovení předchází vlastní povolovací řízení. Samotná existence průzkumného území nemá žádný vliv na chod obcí ani na majitele nemovitostí. Nesoulad případné těžby s územním plánem obce Litošice organizace považuje za nedůvodný, když organizace nežádá o povolení těžby. Rozsah průzkumného území byl zvolen pouze v nezbytně nutné míře s co nejmenším plošným rozsahem a minimalizovaným dopadem na životní prostředí v obcích. Společnost uvedla, že předmětem jejího zájmu nejsou povrchové objekty, nýbrž těleso potenciálního ložiska v podzemí. Společnost dále uvedla, že skutečnost, že jsou některé objekty v blízkosti průzkumného území není nijak v rozporu s vlastnickým právem, bez domluvy s vlastníky nemovitostí nelze na jejich území žádné průzkumné práce vykonávat. Společnost chce provádět pouze geologické práce, které nemohou představovat žádné trvalé omezení či ovlivnění okolí. Přesný popis prací bude zpracován v projektu geologických prací. První etapa bude kamerálního charakteru a teprve až na základě výsledků a závěrů této první etapy bude následně vypracován a předložen Projekt geologických prací. K obavám obcí ze zvýšených emisí hluku, prašnosti, ovlivnění povrchových a podzemních vod, z otřesů a zvýšení dopravní zátěže těžkou technikou společnost uvedla, že vrtné práce v podstatě nepředstavují žádný významný zdroj takových rušivých jevů. Kontaminaci povrchových vod a okolí vrtné soupravy bude zamezeno uzavřeným oběhem technologické vody, kdy voda určená k výplachu vrtného stvolu bude cirkulovat v soustavě na okolí nezávislých jímek. Na konci vrtné fáze průzkumu budou všechny vrty

zacementovány, s výjimkou vybraných vrtů ponechaných podle potřeby pro budoucí hydrogeologický monitoring. Plošný rozsah jednotlivých plošin nepřesáhne 55 m². Obavy obcí ohledně možných otřesů jsou zcela bezpředmětné, takové práce, které by vyvolávaly otřesy prováděny nebudou. Namítané znečištění podzemních nebo povrchových vod mělo původ právě v činnosti hlubinné. Ovšem společnost situaci nebere na lehkou váhu a předpokládá provedení vhodného monitoringu, popř. doplňkové hydrogeologické studie. Společnost je připravena projednat Projekt geologických prací se společností VAK a spolupracovat s ní v průběhu geologických prací. Dále společnost uvedla, že v průběhu průzkumných prací nebude docházet k pravidelné dopravě těžké techniky, může se jednat pouze o jednorázový dovoz a odvoz vrtné techniky. K profesní způsobilosti společnost uvedla, že je držitelem oprávnění k hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem, jakož i k projektování a navrhování objektů a zařízení, které jsou součástí hornické činnosti a činnosti prováděné hornickým způsobem. K argumentu obce Sovolusky, že ložisko již bylo dostatečně prozkoumáno v nedávné době – polovině 50. let 20. století a závěry vedly ke zrušení CHLÚ Litošice společnost uvedla, že ložisko bylo zkoumáno na jiné suroviny, než na které je zamýšlen nový průzkum. Zkoumány byly pyritové rudy (Fe a S), při předchozím průzkumu nebyla věnována dostatečná pozornost přítomnosti manganu, přitom potenciál ložiska Sovolusky jako zdroje manganu a jiných dosud nezkoumaných nerostů nadále roste, když se ukazuje nezbytnost snižování surovinové závislosti na dodavatelích mimo EU. Společnost uvedla, že průzkumné práce na ložisku Sovolusky jsou v souladu se Surovinovou politikou státu, kap. 3.2.5., kde se uvádí, že se otevírá možnost přehodnotit rentabilitu možného využití některých ložisek kovů. Společnost dále uvedla, že výsledky průzkumu budou předány státu, který by tak měl přehled o svých zdrojích nerostného bohatství.

Dále se k podkladům pro rozhodnutí vyjádřila obec Sovolusky dopisem ze dne 15. 2. 2023. Obec Sovolusky zde uvedla, že setrvává na svém předchozím vyjádření a v plném rozsahu na něj odkazuje. Dále uvedla, že vyjádření vodoprávního úřadu a společnosti VAK potvrzuje názor obce Sovolusky, že záměr představuje podstatné riziko pro podzemní vody v řešené oblasti. Obec uvedla, že na nebezpečí výskytu arsenu v podzemních vodách upozorňuje i Ministerstvo průmyslu a obchodu. Dále obec Sovolusky uvedla, že zásoby vyhrazených nerostů v lokalitě byly kategorizovány jako nebilanční a že území je prozkoumáno dostatečně pro závěr, že vyhrazené nerosty v něm jsou nevyužitelné. Obec dále zopakovala, že se jedná o vyhledávanou rekreační oblast, okolní pole, pastviny, lesy a rybníky slouží obživě místních obyvatel. Průzkumné území je navrženo ve svahu nad obcí blízko nad obytnými domy. Průzkumná a následně těžební činnost by se neobešla bez hluku, prašnosti a otřesů, na povrch by se dostaly toxické prvky, což by představovalo další ohrožení životního prostředí a zdraví obyvatel. Obec zopakovala svůj požadavek na předchozí posouzení záměru na životní prostředí. Dále uvedla, že společnost sice převzala název organizace Rudný průzkum Brno, která v padesátých letech v lokalitě geologický průzkum prováděla, ale podle údajů v obchodním rejstříku jde o společnost bez profesní historie v oboru, bez významnějšího majetku což podle názoru obce Sovolusky implikuje riziko, zda by byla způsobilá dostát zákonným povinnostem při a po dokončení geologického průzkumu. V závěru obec zopakovala, že se stanovením průzkumného území Sovolusky zásadně nesouhlasí.

Ministerstvo posoudilo všechny shromážděné podklady a žádost o stanovení průzkumného území Sovolusky zamítlo z následujících důvodů:

Podle ustanovení § 4a odst. 6 geologického zákona *Ministerstvo žádost o stanovení průzkumného území dále zamítne zejména v případě, že průzkum je v rozporu se státní surovinovou politikou, státní politikou životního prostředí, zájmy obrany státu, zahraničními závazky státu nebo pokud další veřejný zájem převyší zájem na dalším průzkumu a následném využití výhradního ložiska.*

Městský úřad Přelouč jako vodoprávní úřad ve svém vyjádření ze dne 25. 1. 2023 uvedl, že se stanovením průzkumného území Sovolusky nesouhlasí. Jako důvod nesouhlasného stanoviska uvedl, že vychází zejména z ochrany útvaru podzemní vody, který je zdrojem pro zásobování obyvatelstva pitnou vodou. V oblasti jsou užívány dva vrty (Ja-6 a V-3) k odběru podzemních vod pro veřejné zásobování pitnou vodou; vrty provozuje společnost VAK. Vzhledem k tomu, že v těchto zdrojích bylo zjištěno malé množství arsenu, zadala společnost VAK analýzu rizik Ohrožení vodních zdrojů Jankovice a Brloh. Z této analýzy vyplynulo, že arsen pochází ze starých důlních děl a hald u Sovolusk, Litošic a Krasnic. Vodoprávní úřad uvedl, že jakékoli geologické či těžební práce v průzkumném území Sovolusky jsou nežádoucí, neboť by jimi došlo k ovlivnění útvaru podzemních vod a následně i k ovlivnění kvality podzemních vod ve zdrojích Ja-6 a V-3, ze kterých je zásobováno cca 30 tisíc obyvatel. Vliv na vodní zdroje by byl fatální a nezvratný. Dále vodoprávní úřad uvedl, že by mohlo dojít i k odklonu pramenů povrchových vod do jiného povodí, že v obci Litošice není veřejný vodovod a lidé jsou závislí na vlastních zdrojích individuálního zásobování pitnou vodou, v obou obcích, Litošice i Sovolusky, mají lidé individuální zdroje užitkové vody.

Toto vyjádření podporuje i vyjádření společnosti VAK ze dne 25. 1. 2023, které uvádí, že uvedenými pracemi by došlo k nevratnému znehodnocení využívaných vodárenských zdrojů a tím by byla ohrožena dostupnost zásobování pitnou vodou pro oblast Přeloučsko. Přitom společnost VAK vychází rovněž z analýzy rizik Ohrožení vodních zdrojů Jankovice a Brloh z roku 2013, ze které vyplynulo, že zdrojem arsenu ve zdrojích podzemní vody jsou horniny v prostoru Sovolusky, Litošice a Krasnice. Toto výrazné přirozené pozadí výskytu arsenu bylo umocněno dřívějšími hornickými činnostmi.

Stejně riziko možného ohrožení kvality podzemních vod uvedla i obec Sovolusky ve vyjádření ze dne 25. 1. 2023, kde uvedla, že zdrojem vody pro studny v obci jsou podzemní vody z navrhovaného průzkumného území. „*V místě je obecně známou skutečností, jaký negativní vliv měl na podzemní vody geologický průzkum prováděný v místě v padesátých letech. V důsledku průzkumné činnosti se tehdy do podzemních vod uvolnily nežádoucí příměsi toxických látek včetně arsenu a trvalo desítky let, než se znovu stabilizovala i samotná hladina podzemních vod...*“.

Obec Litošice ve svém vyjádření ze dne 17. 1. 2023 uvedla, že v obci není veřejný vodovod a studny individuálního zásobování pitnou vodou jsou zdrojem podzemní vody přitékající z lokality plánovaného průzkumného území.

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111
posta@mzp.cz
ISDS: 9gsaax4
www.mzp.cz

Ministerstvo rovněž uvážilo i informace poskytnuté Ministerstvem průmyslu a obchodu ze dne 19. 1. 2023, ve kterém tento ústřední orgán státní správy pro tvorbu jednotné surovinové politiky rovněž upozornil na hojný výskyt arsenu a v souvislosti s tím připomněl nutnost respektovat limity možného využití rudních surovin uvedené v Surovinové politice státu. V kapitole 3.2.5. Surovinové politiky se mj. uvádí, že „*Limitujícím faktorem pro jejich případné využití je ekonomická rentabilita a využití takové těžební a úpravárenské technologie, která by neměla devastující vliv na životní prostředí*“. Ačkoli je v Surovinové politice průzkumná činnost podporována, je současně kladen důraz na dodržení požadavků na ochranu životního prostředí. Důležitá je i další informace Ministerstva průmyslu a obchodu, že v místě lokalizace průzkumného území se nepředpokládá výskyt nerostů s aktuálně zvláštním ekonomickým potenciálem pro národní hospodářství, teoreticky je možný výskyt vanadu.

Ministerstvo po zvážení uvedených skutečností dospělo k závěru, že veřejný zájem na ochraně kvality podzemních vod, které jsou v daném případě zdrojem zásobování pitnou vodou nejen obyvatel v dotčených obcích, především v Litošicích, ale i zdrojem veřejného zásobování (vrty Ja-7 a V-3) pitnou vodou pro oblast Přeloučsko, převyšuje zájem na průzkumu výhradního ložiska a zájem na následném využití výhradního ložiska vyhrazených nerostů, z nichž je možno průmyslově vyrábět kovy a síru, v průzkumném území Sovolusky.

K argumentům uplatněným společností ve vyjádření k podkladům rozhodnutí ze dne 14. 2. 2023 ministerstvo uvádí:

- Společnost uvedla, že v průzkumném území nelze provádět těžební práce. Pokud bude v budoucnu těžba probíhat, pak to bude v dobývacím prostoru, který bude stanoven v samostatném řízení. Samotná existence průzkumného území nemá žádný vliv na chod obcí ani na majitele nemovitostí. Předmětem zájmu společnosti nejsou povrchové objekty, nýbrž těleso potenciálního ložiska v podzemí.

K tomu ministerstvo uvádí, že i když následně z různých důvodů nemusí po průzkumných pracích následovat těžba vyhledaného a prozkoumaného ložiska, při povolování průzkumného území se však již následná těžba musí uvažovat a nelze spoléhat na to, že nastane okolnost, že k těžbě již těžební organizace nepřikročí. Proto zákonodárce stanovil, aby již ve fázi řízení o povolení průzkumného území příslušný úřad posoudil, zda další veřejný zájem převyší zájem na průzkumu a následném využití výhradního ložiska. Kromě toho ve vedeném řízení vodoprávní úřad uvedl, že kvalitu podzemních vod by ohrozily jakékoli geologické či těžební práce. Ministerstvo toto vyjádření chápe jako nesouhlas s těmi geologickými pracemi, se kterými je spojen zásah do pozemku, především vrty. Jak je z podané žádosti zřejmé, provádění vrtů společnost předpokládá již v první etapě průzkumu (vyhledávání). Vodoprávní úřad uvedl, že by těmito pracemi došlo k ovlivnění útvaru podzemních vod. Znečištěním podzemních vod by došlo k ovlivnění možnosti zásobování pitnou vodou nejen v dotčených obcích, ale i v širší oblasti Přeloučska.

- První etapa geologických prací bude kamerálního charakteru, tj. budou se zpracovávat již dostupné podklady, teprve poté bude zpracován projekt geologických prací.

K tomu ministerstvo opakovaně uvádí, že nelze posuzovat pouze první fázi první etapy prací. V řízení o stanovení průzkumného území je nutno posoudit vliv všech průzkumných prací i následného využití ložiska.

- Společnost se vyjádřila k obavě obcí ze zvýšení emisí hluku, prašnosti, dopadu na povrchové a podzemní vody, otřesů a zvýšení dopravy tak, že vrtné práce nepředstavují žádný významný zdroj takových rušivých jevů, pouze v omezené míře je možné hovořit o zvýšené hlučnosti v blízkosti vrtné soupravy, tyto vlivy však lze omezit. Z povahy vrtných prací nelze očekávat zvýšenou prašnost. Kontaminaci povrchových vod v okolí vrtné soupravy bude zamezeno uzavřeným oběhem technologické vody. Na konci vrtné fáze průzkumu budou všechny vrty zacementovány, aby nedocházelo k ovlivnění podzemních vodních zdrojů, s výjimkou těch vrtů, které budou ponechány pro hydrogeologický monitoring. Plošný rozsah jednotlivých plošin nepřesáhne 55 m².

I v této části vyjádření společnost posuzuje pouze fázi průzkumu a nikoli následného využití ložiska. Důvodem pro zamítnutí žádosti však není nárůst hluku, prašnosti, otřesů či pojezdy těžkou technikou. Rovněž není důvodem pro zamítnutí žádosti obava o jakost povrchových vod vodou určenou k výplachu vrtu.

- K možnému znečištění podzemních a povrchových vod společnost uvedla, že znečištění v 50. letech minulého století mělo původ v hlubinné činnosti, resp. jejích projevech na povrchu. Společnost se domnívá, že přínosný by byl vhodný monitoring případně doplňková hydrogeologická studie, kterou by společnost provedla v prvních letech průzkumné činnosti. Společnost zdůraznila, že jí prováděné průzkumné práce budou směřovat k vyloučení rizika znečištění vodních zdrojů. Společnost dále předpokládá, že by návrh projektu geologických prací projednala se společností VAK. Poznatky získané v průběhu ložiskového průzkumu by podle názoru společnosti mohly přinést zpřesňující poznatky pro ochranu vodních zdrojů v regionu.

K tomu ministerstvo uvádí, že zajištění ochrany jakosti podzemních a povrchových vod při provádění předpokládaných průzkumných prací musí být prokázáno bez jakýchkoli pochybností již před stanovením průzkumného území. Nelze spoléhat na to, že až v průběhu průzkumných prací se provede studie, která možná riziko znečištění vod nepotvrdí. V průběhu průzkumných prací by velmi pravděpodobně byly získány další poznatky využitelné při budoucí ochraně vodních zdrojů, ovšem v této fázi, kdy je rozhodováno o žádosti, jsou k dispozici pouze ty informace, které dokládají nebezpečí kontaminace podzemních vod jakýmkoli zásahy do složitého geologického podloží s výrazným přirozeným výskytem arsenu. Riziko znečištění podzemních vod, které jsou zdrojem pitné vody pro oblast Přeloučsko, je, na základě poznatků získaných v průběhu správního řízení, vysoké, naopak není znám žádný důvod, proč by bylo možno předpokládat, že k ohrožení jakosti podzemních vod nedojde. Mezi průzkumné práce, které společnost v průzkumném území zamýšlí, patří i průzkumné vrty. Z výše uvedených vyjádření, především z nesouhlasného vyjádření vodoprávního úřadu, je zřejmé, že již tyto průzkumné vrty představují pro jakost podzemních vod velkou míru nebezpečí kontaminace arsenem. Průzkumné práce nesměřují k vyloučení rizika znečištění vodních zdrojů. Projednání

návrhu projektu geologických prací se společností VAK nepředstavuje žádnou ochranu před případným znečištěním podzemních či povrchových vod.

- Společnost upozornila, že při průzkumu bude postupovat v souladu s ustanovením § 11 odst. 1 písm. b) vyhlášky č. 369/2004 Sb., o projektování, provádění a vyhodnocování geologických prací – *Při ložiskovém průzkumu organizace přiměřeně konkrétnímu ložisku a etapě ložiskového průzkumu orientuje technologické práce na co nejúplnější využití nerostů a k poznání a omezení vlivu škodlivých složek nerostů a materiálů uložených na odvalech, výsypkách a odkalištích.*

V daném případě je již vliv škodlivých složek nerostů znám, je popsán ve vyjádření vodoprávního úřadu, a tento vliv na jakost podzemních vod je natolik zásadní, že vylučuje, aby v předpokládaném průzkumném území byly geologické práce spojené se zásahem do pozemku a následně těžební práce prováděny. Jiný zájem převyšuje v daném případě zájem na dalším průzkumu a následném využití výhradního ložiska.

- Společnost nesouhlasí s vyjádřením obce Sovolusky, která zpochybnila profesní způsobilost společnosti.

V tomto se ministerstvo ztotožňuje se společností. Společnost předložila k žádosti předepsané podklady, mj. i oprávnění k hornické činnosti. Zákon nepředepisuje, že žadatel by měl dokládat určité období praxe či by měl dokládat soubor dosavadních prací. Pokud je žadatelem organizace bez profesní historie, není to žádnou překážkou pro stanovení průzkumného území.

- K dalšímu vyjádření obce Sovolusky, že ložisko je již dostatečně prozkoumáno pro to, aby bylo zrušeno CHLÚ, společnost namítá, že ložisko bylo zkoumáno na jiné suroviny, než na které je zamýšlen nový průzkum. Zkoumány byly pyritové rudy, ovšem moderní metody dovolují zkoumat složení hornin pro širší spektrum chemických prvků. Při předchozí průzkumu se nezjišťovala přítomnost manganu, což je dnes velmi žádaná surovina.

K tomu ministerstvo uvádí, že nijak nezpochybňuje žádanost manganu, ale v daném případě není žádost zamítnuta proto, že by těžba manganu nebyla v souladu se Surovinovou politikou, ale proto, že již fáze samotného vyhledávání a průzkumu jakéhokoli ložiska je v dané lokalitě vyloučena, protože jiný veřejný zájem (ochrana jakosti podzemních vod) převyšuje zájem na dalším průzkumu a následném využití výhradního ložiska. I když obecně jsou výsledky prováděných průzkumů cennými informacemi pro přehled o nerostném bohatství státu, zákon stanoví, ve kterých případech je třeba žádost o stanovení průzkumného území zamítnout. Ve vedeném řízení byl takový důvod zjištěn, proto byla žádost podle ustanovení § 4a odst. 6 geologického zákona zamítnuta.

Ministerstvo se samostatně nevyjadřuje k námitkám ostatních účastníků řízení (obce Litošice a Sovolusky), a to z toho důvodu, že jejich požadavku, aby byla žádost zamítnuta, vyhovělo.

Pouze k požadavku obou obcí na posouzení vlivu záměru na životní prostředí ministerstvo informuje, že zákon č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí toto posouzení pro stanovení průzkumného území nenařizuje.

K požadavku vodoprávního úřadu, aby byla společnost VAK zahrnuta do okruhu účastníků řízení, ministerstvo uvádí, že okruh účastníků řízení o stanovení průzkumného území stanoví geologický zákon (viz výše), tedy obecná pravidla pro stanovení účastníků řízení daná správním řádem se v tomto případě nepoužijí. Ministerstvo však o tomto rozhodnutí vyrozumí společnost VAK poté, kdy rozhodnutí nabyde právní moci.

Ministerstvo zasílá na vědomí toto rozhodnutí po nabytí právní moci i panu Janu Bláhovi, bytem Litošice 7, který v průběhu řízení rovněž vyjádřil obavu o zachování kvality podzemních vod a požádal ministerstvo o vyjádření k věci. Ministerstvo z vyjádření pana Jana Bláhy ve svých úvahách nevycházelo.

Ministerstvo nevycházelo ani z posudku hydrogeologa uváděného obcí Litošice ve vyjádření ze dne 13. 2. 2023, a to z toho důvodu, že obec neuvedla autora, název, kdy by zpracován apod.

Dále ministerstvo zasílá rozhodnutí po nabytí právní moci i Agentuře ochrany přírody a krajiny, neboť bylo uvědomeno o tom, že byla požádána (majiteli nemovitostí u hranic plánovaného průzkumného území) o podání informací souvisejících s řízením o stanovení průzkumného území Sovolusky.

Poučení o odvolání:

Proti tomuto rozhodnutí lze podle ustanovení § 152 odst. 1 ve spojení s ustanovením § 81 odst. 1 správního řádu podat rozklad. Lhůta pro podání rozkladu činí 15 dnů od oznámení rozhodnutí; první den lhůty je následující den po dni oznámení rozhodnutí. Rozklad se podává k ministru životního prostředí prostřednictvím Ministerstva životního prostředí, pracoviště Resslova 1229/2a, Hradec Králové.

Ing. Libor Hejduk
ředitel odboru výkonu státní správy VI
podepsáno elektronicky

Rozdělovník

Účastník řízení:

- Rudný průzkum Brno s.r.o., Chládkova 898/2, Žabovřesky, 616 00 Brno
- Obec Litošice, Litošice 27, 535 01 Přelouč
- Obec Sovolusky, Sovolusky 35, 535 01 Přelouč

Ministerstvo životního prostředí
Vršovická 1442/65, 100 10 Praha 10

(+420) 26712-1111
posta@mzp.cz
ISDS: 9gsaax4
www.mzp.cz

Na vědomí: (po nabytí právní moci)

- Obvodní báňský úřad pro území krajů Královéhradeckého a Pardubického, Wonkova 1142, 500 02 Hradec Králové
- Krajský úřad Pardubického kraje, OŽPZ
- MŽP, odbor geologie, Vršovická 65, Praha 10, Vršovice
- Ministerstvo průmyslu a obchodu, odbor hornictví, Na Františku 32, 110 15 Praha 1
- Česká geologická služba, s.p.o., Klárov 3/131, 181 21 Praha 1
- Městský úřad Přebouč, odbor životního prostředí, oddělení vodního hospodářství
- Vodovody a kanalizace Pardubice, Zelené předměstí, Teplého 2014, 530 02 Pardubice
- Jan Bláha, Litošice 7, 535 01 Litošice
- Agentura ochrany přírody a krajiny, Jiráskova 1665, 530 02 Pardubice